

Zittingsdocument

B9-0417/2023

2.10.2023

ONTWERPRESOLUTIE

naar aanleiding van verklaringen van de Raad en de Commissie

ingediend overeenkomstig artikel 132, lid 2, van het Reglement

over de weg van Moldavië richting de EU: balans
(2023/2838(RSP))

Dragoș Tudorache, Abir Al-Sahlani, Petras Auštrevičius, Nicola Beer, Dita Charanzová, Katalin Cseh, Olivier Chastel, Dacian Cioloș, Vlad Gheorghe, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Ilhan Kyuchyuk, Nathalie Loiseau, Karen Melchior, Javier Nart, Urmas Paet, Nicolae Dragoș Pîslaru, Frédérique Ries, Ramona Victoria Strugariu, Hilde Vautmans
namens de Renew-Fractie

Resolutie van het Europees Parlement over de weg van Moldavië richting de EU: balans (2023/2838(RSP))

Het Europees Parlement,

- gezien zijn recente resoluties over de Republiek Moldavië,
 - gezien de associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Moldavië, anderzijds¹, die een diepe en brede vrijhandelsruimte omvat,
 - gezien het verzoek van de Republiek Moldavië van 3 maart 2022 om toetreding tot de EU en de toekenning van de status van kandidaat-lidstaat aan het land door de Europese Raad op 23 juni 2022, op grond van de positieve beoordeling van de Commissie en in overeenstemming met het standpunt van het Europees Parlement ten aanzien van deze kwestie,
 - gezien de conclusies van de Europese Raad van 23-24 juni 2022 en van 23 maart 2023,
 - gezien artikel 132, lid 2, van zijn Reglement,
- A. overwegende dat de Republiek Moldavië haar verzoek om toetreding tot de EU op 3 maart 2022 heeft ingediend en sinds 23 juni 2022 kandidaat-lidstaat van de EU is;
- B. overwegende dat de EU en Moldavië de onderlinge banden sindsdien hebben aangetrokken, op basis van de gedeelde wil om hun politieke betrekkingen te versterken en hun economische integratie te verdiepen; overwegende dat in de conclusies van de Raad van 13 december 2022 over het uitbreidings- en het stabilisatie- en associatieproces de nadruk wordt gelegd op de nadere intensivering van de sectorale samenwerking van de EU met Moldavië en de integratie van dat land in de interne markt van de EU;
- C. overwegende dat de regering van de Republiek Moldavië een ambitieus politiek, justitieel en institutioneel hervormingsproces heeft doorgevoerd en haar vastberadenheid en vermogen heeft getoond om de negen in het advies van de Commissie genoemde stappen uit te voeren teneinde aan de voorwaarden voor het openen van toetredingsonderhandelingen te voldoen; overwegende dat toetreding tot de EU een op verdiensten gebaseerd proces blijft;
- D. overwegende dat de Commissie de Raad op 22 juni 2023 mondeling op de hoogte heeft gebracht van de vorderingen van Moldavië en dat een gedetailleerder overzicht deel zal uitmaken van de verslagen over de 10 uitbreidingslanden in het kader van het uitbreidingspakket 2023; overwegende dat de Republiek Moldavië enorme inspanningen heeft geleverd en goede vooruitgang heeft geboekt bij de uitvoering van alle door de Commissie gestelde voorwaarden; overwegende dat de komende

¹ PB L 260 van 30.8.2014, blz. 4.

beoordeling door de Commissie van de vooruitgang die de Republiek Moldavië heeft geboekt, een duidelijk politiek signaal zal afgeven en van grote invloed zal zijn op de toekomst van het land;

- E. overwegende dat de Republiek Moldavië onevenredig zwaar is getroffen door de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne, die nog steeds aanzienlijke humanitaire, economische en veiligheidsgevolgen voor het land heeft; overwegende dat de EU en haar lidstaten de Republiek Moldavië aanzienlijke politieke, economische en humanitaire steun hebben verleend;
 - F. overwegende dat de Republiek Moldavië, ondanks de dramatische gevolgen van de oorlog in Oekraïne, erin geslaagd is haar democratie in aanzienlijke mate te consolideren en het hervormingstraject voort te zetten; overwegende dat de verbeteringen in het democratische systeem van het land worden weerspiegeld in de vooruitgang van het land op verschillende internationale indexen: de 28e plaats van de 180 landen in de Reporters Without Borders World Press Freedom Index van 2023 (gestegen van de 40e plaats in 2022); de 91e plaats van de 180 landen in de Transparency International Corruption Perception Index van 2022 (gestegen van de 105e plaats in 2021); de 68e plaats van de 140 landen in de rechtsstaatindex van 2022 van het World Justice Project (gestegen van de 73e plaats in 2021);
 - G. overwegende dat de Russische Federatie gebruik heeft gemaakt van provocatie, desinformatie, illegale financiering van politieke partijen, cyberaanvallen en andere hybride middelen om de stabiliteit, de soevereiniteit, de constitutionele orde en de democratische instellingen van de Republiek Moldavië te ondermijnen; overwegende dat de subversieve activiteiten van Rusland in Moldavië erop gericht zijn de steun van de bevolking voor de door de Moldavische bevolking gekozen Europese weg te ondermijnen en destabilisatie in de hand te werken; overwegende dat Rusland zijn gasexport heeft gebruikt als middel om de Moldavische regering onder druk te zetten, ook wat betreft haar pro-Europese oriëntatie; overwegende dat de bevolking en de leiders van Moldavië ondanks al deze pogingen om het land te destabiliseren, vastbesloten zijn gebleven om het ingeslagen pro-Europese pad te blijven volgen;
1. bevestigt eens te meer zijn steun voor het toekomstige lidmaatschap van Moldavië van de EU; kijkt met belangstelling uit naar de beoordeling door de Commissie van de mate waarin de Republiek Moldavië voldoet aan de stappen zoals vastgesteld in het advies van de Commissie als onderdeel van het uitbreidingspakket van 2023; herhaalt in dit verband zijn oproep aan de Commissie en de Europese Raad om de toetredingsonderhandelingen met de Republiek Moldavië vóór eind 2023 te beginnen;
 2. roept de EU en haar lidstaten op de financiële en technische bijstand aan de Republiek Moldavië te verhogen om het proces van snelle en effectieve integratie van het land in de EU te vergemakkelijken; verzoekt de Commissie de volgende tranche van de lopende macrofinanciële bijstand (MFB) voor de Republiek Moldavië snel uit te betalen en extra middelen voor Moldavië vast te stellen bij de herziening van het meerjarig financieel kader (MFK) in 2023; dringt er bij de Commissie op aan ervoor te zorgen dat al haar toekomstige eisen duidelijk en nauwkeurig blijven en geen schuivende doelstellingen voor de kandidaat-lidstaten vast te stellen; onderstreept dat het feit dat de Commissie technische bijstand verleent en in een vroeg stadium van de uitwerking van

het beleid en de hervormingen overleg pleegt met de autoriteiten, de Republiek Moldavië in staat zal stellen het tempo en de kwaliteit van de voor de toetreding tot de EU vereiste hervormingen te handhaven;

3. verzoekt de Commissie zich in te zetten voor de opname van de Republiek Moldavië in de herziene IPA III-verordening², onder meer door steun te verlenen om het land te helpen zich adequaat voor te bereiden op een optimaal gebruik van de pretoetredingsfondsen;
4. blijft ingenomen met de aanzienlijke inspanningen van de Moldavische autoriteiten om vooruitgang te boeken met de hervormingsagenda teneinde het EU-lidmaatschap dichterbij te brengen; prijst de vooruitgang die de Republiek Moldavië heeft geboekt met de hervorming van de justitiële sector, met name in het kader van de uitvoering van de aanbevelingen van de Commissie met betrekking tot het toetredingsverzoek van Moldavië; moedigt de regering aan om samen met alle belanghebbende partijen toe te werken naar een toekomstbestendige en alomvattende hervorming van justitie en corruptiebestrijding, in overeenstemming met de aanbevelingen van de EU en de Commissie van Venetië;
5. is ingenomen met de inspanningen die zijn verricht om de betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld bij besluitvormingsprocessen te vergroten; merkt op dat het raadgegingsportaal www.particip.gov.md is bijgewerkt en nu automatisch beleids- en wetsontwerpen naar belanghebbenden kan doorsturen en hun opmerkingen en voorstellen kan verzamelen; moedigt de autoriteiten aan om de transparantie van de besluitvorming te blijven verbeteren en het maatschappelijk middenveld op alle niveaus hierbij te blijven betrekken, aangezien dit de steun van het publiek voor de hervormingen zal versterken;
6. herhaalt zijn oproep aan de EU en haar lidstaten om de integratie van de Republiek Moldavië te steunen door het land op te nemen in de programma's, instrumenten en agentschappen van de EU, zoals het programma Digitaal Europa, het Europees Milieuagentschap, het Orgaan van Europese regulerende instanties voor elektronische communicatie (Berec), DiscoverEU en het justitieprogramma (JUST), en door de deelname van het land aan reeds bestaande programma's, zoals Erasmus Mundus, te versterken;
7. is ingenomen met de recente ontwikkelingen op het gebied van civiele bescherming, "rondlopen zoals thuis" en veiligheid, die de aanpassing van de wetgeving zullen versnellen en de Moldavische burgers de concrete voordelen van nauwere banden met de EU zullen laten zien, waardoor de steun van de bevolking voor het toetredingsproces en, in het verlengde daarvan, voor de pro-Europese krachten in het land zal toenemen;
8. roept de EU en haar lidstaten op politieke, economische en humanitaire steun te blijven verlenen aan de Republiek Moldavië, met name via het platform Steun voor Moldavië;
9. is ingenomen met de verlenging van de tijdelijke liberaliseringsmaatregelen van de handel ter ondersteuning van de economie van de Republiek Moldavië door opschorting

² Verordening (EU) 2021/1529 van 15 september 2021 tot vaststelling van het instrument voor pretoetredingssteun (IPA III), PB L 330 van 20.9.2021, blz. 1.

van alle tariefcontingenten en dringt aan op verdere uitbreiding daarvan; herhaalt zijn oproep aan de EU om, gezien de structuur van de kleine Moldavische economie en op basis van positieve auditbeoordelingen, de invoer van Moldavische goederen van dierlijke oorsprong verder toe te staan en meer financiële steun te verlenen aan Moldavische boeren die getroffen zijn door de marktverstoring als gevolg van de oorlog in Oekraïne;

10. veroordeelt met klem de ongekende, door de Russische Federatie opgezette en via haar bondgenoten uitgevoerde hybride operaties waarmee het verkiezingsproces in de Republiek Moldavië wordt ondergraven door middel van illegale financiële steun aan politieke partijen, met als doel de veiligheid, soevereiniteit en democratische grondslagen van het land te ondermijnen; dringt er in dit verband op aan dat de EU meer steun verleent aan de inspanningen van de Moldavische regering om een dergelijke inmenging in de democratische processen van het land te voorkomen, onder meer door middel van aanvullende gerichte sancties;
11. is ingenomen met de goedkeuring van de Raad van een nieuw sanctiekader, dat gericht is tegen acties die tot doel hebben Moldavië te destabiliseren, met inbegrip van pogingen om de soevereiniteit en onafhankelijkheid van het land te ondermijnen door middel van corruptie; is ingenomen met het besluit van de Raad om dit kader te gebruiken om Ilan Șor, Vladimir Plahotniuc, Igor Ceaika, Gheorghe Cavaliuc en Marina Tauber te bestraffen; roept de EU en de nationale autoriteiten op om ervoor te zorgen dat deze sancties naar behoren worden uitgevoerd;
12. herhaalt zijn oproep aan de Russische autoriteiten om de onafhankelijkheid, soevereiniteit en territoriale integriteit van de Republiek Moldavië te eerbiedigen, een einde te maken aan hun provocaties en pogingen om het land te destabiliseren en zijn grondwettelijke orde en democratische instellingen te ondermijnen, hun strijdkrachten van het grondgebied van de Republiek Moldavië terug te trekken en een vreedzame oplossing van het conflict in Transnistrië te steunen, overeenkomstig de beginselen van het internationale recht;
13. roept de EU en haar instellingen op de inspanningen van de Republiek Moldavië om haar betalingssysteem te moderniseren te blijven steunen, zodat het kan voldoen aan de voorwaarden voor integratie in de gemeenschappelijke eurobetalingsruimte (SEPA);
14. verzoekt de EU en haar lidstaten ervoor te zorgen dat alle benodigde bijstand wordt verleend aan de Republiek Moldavië ter versterking van haar institutionele mechanismen en haar vermogen om te reageren op hybride dreigingen; roept de EU en haar lidstaten op de EU-partnerschapsmissie in de Republiek Moldavië (EUPM Moldova) volledig operationeel te maken en te versterken, zodat deze haar missie om het weerstandsvermogen van de Republiek Moldavië te vergroten kan vervullen; is in dit verband ingenomen met de ondertekening van de overeenkomst over de status van de EUPM op 29 september 2023 in Chișinău als een belangrijke stap om de missie in staat te stellen haar mandaat volledig uit te voeren; verzoekt om de financiële middelen die nodig zijn voor een efficiënte uitvoering van projecten, met name op het gebied van opleiding en uitrusting, teneinde de mogelijkheden van de Republiek Moldavië te versterken;

15. verzoekt de Commissie en de Europese Dienst voor extern optreden de strategische communicatie over de EU in de Republiek Moldavië te verbeteren; verzoekt de Commissie en de lidstaten steun te blijven verlenen aan mediageletterdheid en aan de onafhankelijkheid van de media in de Republiek Moldavië, alsook aan de digitale versterking van de kritieke infrastructuur en aan het vervangen van ICT-systemen van Russische oorsprong;
16. is ingenomen met de ondertekening, op 29 september 2023 in Chişinău, van de overeenkomst waardoor de Republiek Moldavië deelnemer aan het EU-mechanisme voor civiele bescherming kan worden; onderstreept dat het land al heeft bewezen dat het een betrouwbare partner is door Oekraïners die de oorlog ontvluchten, op te vangen en onderdak te bieden, en dat de Republiek Moldavië door toe te treden tot het EU-mechanisme voor civiele bescherming rechtstreeks zal bijdragen aan een betere paraatheid bij noodsituaties en aan de opbouw van een veerkrachtiger systeem voor rampenrisicobeheer in Europa;
17. herhaalt zijn oproep aan de lidstaten om de bijdragen die de Republiek Moldavië ontvangt via de Europese Vredesfaciliteit te verhogen, met voorspelbare jaarlijkse toewijzingen voor de langere termijn, en dringt erop aan projecten van het Europees Defensiefonds open te stellen voor de Republiek Moldavië om de samenwerking en innovatie op defensiegebied te verbeteren;
18. roept de EU en haar lidstaten op het EU-ondersteuningscentrum voor interne veiligheid en grensbeheer in Moldavië te consolideren, dat de steun zal coördineren die de EU en haar lidstaten aan Moldavië verlenen om de rechtshandhaving te versterken en zo ook beter om te gaan met de strafrechtelijke en veiligheidsimplicaties van de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne;
19. herinnert eraan dat Moldavië na de brute invasie van Rusland in Oekraïne ongeveer 110 000 vluchtelingen heeft opgenomen, wat neerkomt op meer dan 4,5 % van de totale bevolking van het land en een van de hoogste percentages Oekraïense vluchtelingen per hoofd van de bevolking is; herhaalt dat de Moldavische autoriteiten verdere financiële en technische bijstand van de EU nodig hebben om deze stroom vluchtelingen op te vangen en te garanderen dat in hun basisbehoeften wordt voorzien;
20. herhaalt zijn verzoek aan de EU en haar lidstaten om de Republiek Moldavië te blijven helpen bij het veiligstellen van haar energie-onafhankelijkheid, onder meer door vergroting van haar productiecapaciteit, connectiviteit, diversificatie en energie-efficiëntie; dringt er bij de EU op aan om noodfinanciering te gebruiken om de aansluiting van de Republiek Moldavië op het elektriciteitsnet van de EU te verbeteren door middel van projecten zoals de interconnectie Bălţi-Suceava;
21. roept de EU en haar lidstaten op meer steun te verlenen voor het herstel en de verbetering van de vervoersinfrastructuur van de Republiek Moldavië, onder meer door de aanleg van een Europese spoorverbinding van Chişinău naar Iaşi (Roemenië), als een manier om de solidariteitsbanen tussen de EU en Oekraïne en de economieën van Moldavië en Oekraïne te ondersteunen;
22. herhaalt, in het licht van de uitdagingen waarmee de Republiek Moldavië wordt geconfronteerd en van de status kandidaat-lidstaat van het land, zijn verzoek aan de

Commissie om haar personeelscapaciteit voor de behandeling en ondersteuning van het toetredingsproces van Moldavië verder uit te breiden, zowel in Brussel als in Chişinău;

23. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie, de vicevoorzitter van de Commissie / hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, de regering en het parlement van de Republiek Moldavië, de Russische Federatie, de VN, de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa en de Raad van Europa.